

A reformkor 1840-es évek

11.A

2026.
ápr. 13.

TK
155–159.

1. 1843/44-i reformogy.

- eredmények → m. a hiv. államnyelv (1844. évi II. tc.)

előzmények: ld. TK 155/6.

→ jobbágyok birtokbírhatási
└ lehet földjük
hivatalviselési } joga

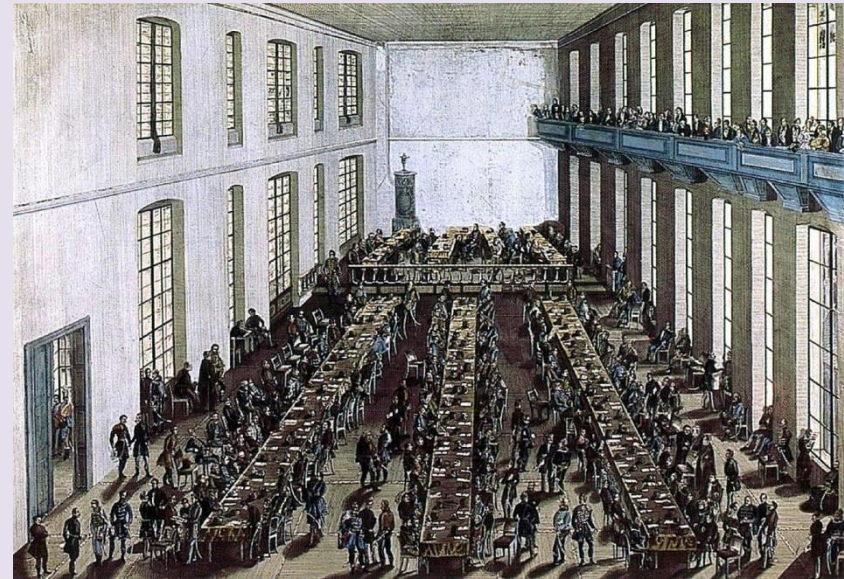
?

- kudarc → védővám Ø

└ a rendek a m. ipar fejlesztése érdekében szorgalmazzák

Udvar: vámok kiszabása
uralk. felségjog

→ közteherviselés Ø

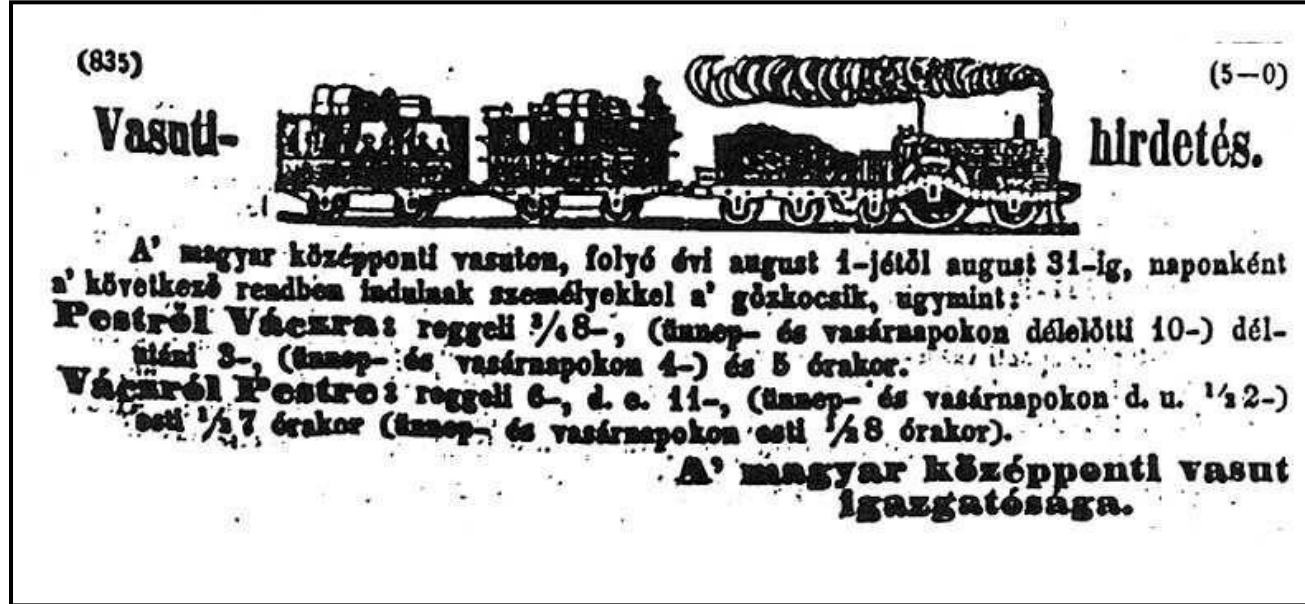

2. Gazdasági fejlődés

- gyárak – Pesti Hengermalom
 - GANZ ÁBRAHÁM vasöntödéje
= mai Millenáris Park
 - Óbudai Hajógyár

*A pozsonyi ogy. alsóházi
ülése (akkori Magyar
Királyi Kamara épülete,
ma a Pozsonyi Egyetem
Könyvtára) [1832/36]*

- közlekedés
 - gőzhajó
1846, Balaton
 - vasút
Pest–Vác 1846
Pest–Szolnok
1847

PETŐFI lelkes volt:
 „Száz vasutat, ezeret!
 Csináljatok, csináljatok!
 Hadd fussák be a világot,
 Mint a testet az erek.”
 (Vasúton [1847])

A Pest-Vác vasútvonal menetrendje, 1846. augusztus

- Pest-Buda fejlődik
 pl. a Városliget platánjait JÓZSEF nádor hozatja alcsúti arborétumából

A 2016. évi „Hős Fa” címet ez a Városligeti-tó partján álló 180–200 éves platán nyerte el

3. Kultúra a reformkorban

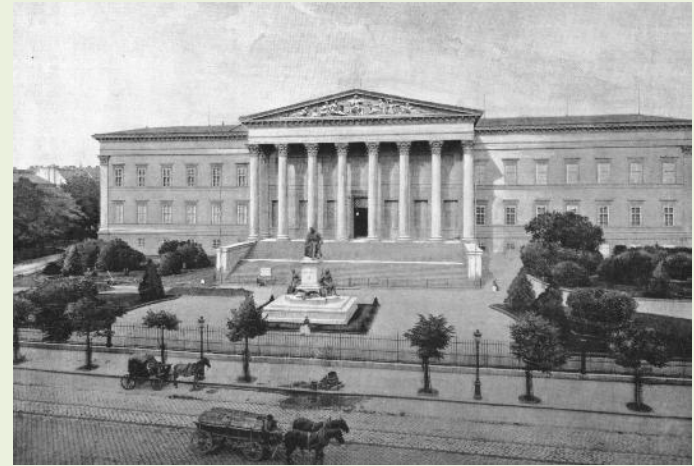
└ születő nemzettudat

- klasszicista építészet

MNM – POLLACK MIHÁLY

Esztergomi bazilika – HILD JÓZSEF

Debrecen, református nagytemplom – PÉCHY MIHÁLY

nemzeti intézmények épülnek
megépül a *magyar* katolikus és református
egyház reprezentatív főtemploma
a nemzet szó konnotációja ekkor egyértelműen pozitív

- Barabás Miklós – ?
 - klasszicista szobrászat
- FERENCZY ISTVÁN (1792–1856) – ?

Kölcsey Ferenc ülő szobra (1845) (MNG)

———— Pásztorleányka (1820–22) (MNG)

- irodalom virágkora – ?

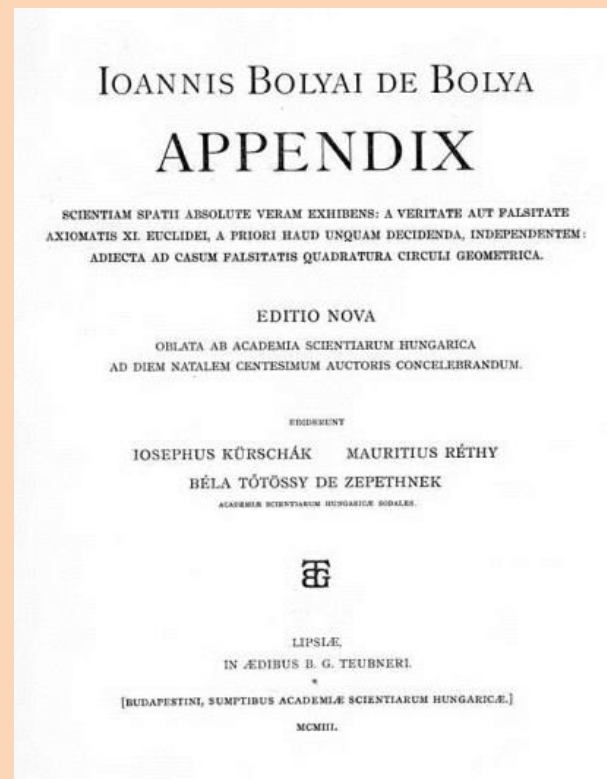
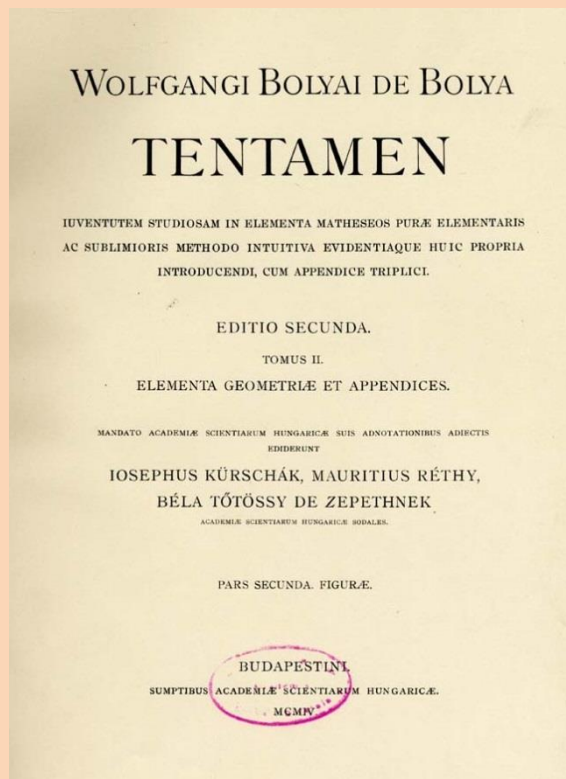
- BOLYAI FARKAS és fia, BOLYAI JÁNOS → nemeuklideszi geometria
 apja *Tentamen* c. latin művének függelékében (*Appendix*) fejt ki – 1830-as évek
- természettudományok

IRINYI JÁNOS (1817–1895)

zajtalan gyufa: $P_4 + PbO_2$ (fehérfoszfor, ólom-dioxid)

1839: pesti gyufagyár

a márciusi ifjú IRINYI JÓZSEF bátyja

4. Nemzetiségek

- a 19. sz.-ban már Ø beletelepítés, bevándorlás

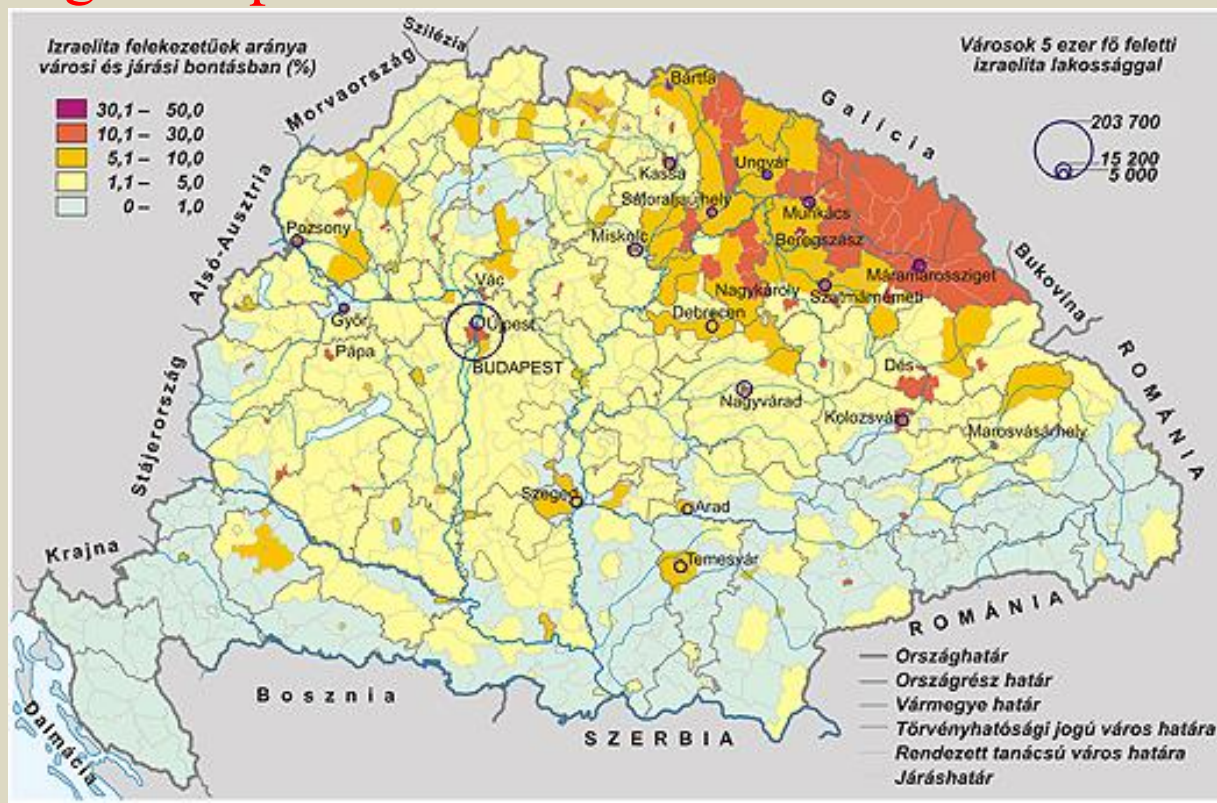
kiv. 200 ezer galíciai zsidó

≈ 1830–1900

- inkább a 19. sz. 2. felében jönnek,

az 1867-i, zsidókat polgári és politikai szempontból egyenjogúsító tv vonzó

- Oroszo.-ból
- szegények
- jiddis – ?

Zsidók Magyarországon (1910)

- egységes nemzetállam eszméje
 - ↳ ↔ középkor – ? nemesi nemzetfogalom
 - egy politikai nemzet = *natio Hungarica*-elv
 - a nemzet nem nyelvi, hanem történeti, jogi fogalom
 - minden országlakos tagja a *natio Hungaricának*
 - jobbágyfelszab. } → az etnikumok majd önként csatlakoznak
 - jogkiterjesztés }
- asszimiláció – főképp németek, zsidók
 - ↳ ?
- nemzetiségek nemzeti ébredése ← egyházi értelmiség ← csonka társ.
 - ← történeti jog – ?

↙

m. politikusok

Bécs: *Divide et impera!*
- ogy.: viták a horvátokkal
 - 1844-i ogy. – latinul szólalnak fel → alsótábla betiltja
 - ↳ ?
 - V. FERD. megsemmisíti ezt a határozatot...